

דו"ח
המיזוגים והרכישות

השנתי של PwC Israel

לסיכום שנת 2023

דו"ח המיזוגים והרכישות של PwC Israel לסיכום שנת 2023

עיקרי הממצאים

■ שוק המיזוגים והרכישות נפגע בצורה משמעותית בשנת 2023 כאשר 110 עסקאות בלבד נסגרו בשנה זו למול 142 עסקאות בשנת 2022, נתון המשקף ירידה של 23%. בנוסף, סכום העסקאות הכולל בשנת 2023 עמד על 9.8 מיליארד דולר בלבד, המשקף ירידה דרמטית של 46% בהיקף העסקאות לעומת 18 מיליארד דולר בשנת 2022. שווי עסקה ממוצע בשנת 2023 הינו 131 מיליון דולר, נתון המשקף ירידה של 35% לעומת שווי העסקה הממוצע בשנת 2022 שעמד על 202 מיליון דולר. נציין כי הירידה בהיקף ובכמות העסקאות ניכרת עוד לפני ההסלמה הביטחונית שחלה בחודש אוקטובר. בהסתכלות על התקופה של שלושת הרבעונים הראשונים של שנת 2023 בהשוואה לתקופה המקבילה, חלה ירידה של 60% ו 21% בהיקף ובמספר העסקאות, בהתאמה. כמו כן, מדובר בנתון הנמוך ביותר בשנים האחרונות. להערכתנו, הירידה החדה בכל המדדים לעיל, אשר מהווים שפל בעשור האחרון, מושפעים מהמגמה העולמית אשר החלה כבר במהלך החציון השני של שנת 2022. לגבי שלושת הרבעונים הראשונים של השנה אנו מזהים באופן ברור כי הפגיעה בשוק הישראלי היא גבוהה ביחס למגמה העולמית וניתן ליחס אותה לחוסר הוודאות הפוליטית והחברתית בישראל בכל הקשור לרפורמה המשפטית והמחאות רחבות ההיקף. כאשר מסתכלים על השנה כולה אנו מניחים כי גם למלחמה הנוכחית השפעה שלילית על עסקאות (במהלך אוקטובר-נובמבר). הירידה בשווי העסקה הממוצע, משקפת הן את המשך הירידה בשווי החברות והן את הלך הרוח בקרב משקיעים לבצע עסקאות קטנות יחסית, בעלות רמת סיכון נמוכה.

■ השקעות זרים בישראל, נתח אשר מהווה באופן עקבי את עיקר ההשקעות בשוק המקומי, הצטמצם בשנת 2023 ל 6.7 מיליארד דולר בלבד, נתון המהווה ירידה של 41%

ביחס לשנת 2022, מהנמוכים בעשור האחרון. ניתן ליחס ירידה זו במידה רבה לחשש המשקיעים הזרים בנוגע למהלכים הפוליטיים והחברתיים שהתרחשו בישראל בשנת 2023 וגם למלחמת חרבות ברזל. בנוגע להשקעות ישראלים בחו"ל וישראלים בישראל נרשמה גם כן ירידה ביחס לשנת 2022, 45% ו 62% בהתאמה. נדגיש כי גם כאשר בוחנים את שלושת הרבעונים הראשונים של כל אחת מהשנים האחרונות, על מנת לנטרל את השפעת פרוץ מלחמת חרבות ברזל באוקטובר 2023, ניכרת מגמה דומה ואף חמורה יותר ביחס למשקיעים זרים בישראל.

■ בשנת 2023 ראינו היעדרות כמעט מוחלטת של שחקנים פיננסיים, אשר נראה כי התקשו לסגור עסקאות אטרקטיביות. להערכתנו המשקיעים הפיננסיים מתמודדים עם מספר גורמים כאשר הבולטים בהם הם עליית שיעורי הריבית וקושי בקבלת הלוואות ביחס לעבר וכן מחולשה יחסית לעומת המשקיעים האסטרטגיים, אשר בנוסף לתשואה על השקעותיהם, נהנים במקרים רבים מסינרגיות ויתרונות עסקיים וטכנולוגיים אותם הם לוקחים בחשבון בעת בחינת השקעות. עם זאת, לחלק מהקרנות יש עדיין סכומי כסף לא מבוטלים אשר ממתינים להזדמנויות בשוק ולהמשך ירידת השוויים.

■ מגזר ההיי-טק המשיך להוביל גם השנה את שוק ה M&A המקומי עם היקף עסקאות שהסתכם ל 8 מיליארד דולר ואשר היווה 81% מכלל העסקאות, שיעור המהווה נתון שיא בשנים האחרונות. ההייטק הישראלי הראה במהלך שנת 2023 ירידה של 14% "בלבד" ביחס לשנת 2022, שיעור נמוך יותר ביחס לקיטון בסך העסקאות בתקופה זו, של 46%. נציין בהקשר זה את החוזקה של מגזר ההייטק ויחד עם זאת, את המשך הריכוזיות של ההייטק במשק הישראלי ורמת "ההסתמכות" על מגזר זה.

תחזית – שינויים בסביבה המאקרו-כלכלית העולמית שהחלו במחצית השנייה של שנת 2022 ואפיינו גם את שנת 2023 הובילו לחוסר וודאות גבוה בשוק העולמי והמקומי. שיעורי הריבית הגבוהים והמשתנים ביחס לעשור האחרון לצד קושי בגיוס כספים, תנודתיות בשווקים, אי יציבות גיאופוליטית וחשש מתמשך ממיתון ורמות אינפלציה גבוהות, הובילו לחוסר יציבות שמיתן את הקצב המהיר של ביצוע עסקאות רכישה ומיזוג שאפיינו את השנים 2021-2022 ובאופן כללי ציננו את מוטיבציית המשקיעים לביצוע עסקאות. יחד עם זאת, ניכר כי מגמת הירידה של עסקאות רכישה ומיזוג בשוק הישראלי חזקה יותר ביחס לעולם. אנו מייחסים את ההאטה המשמעותית בשוק העסקאות של רכישה ומיזוג בישראל במידה רבה לאי הוודאות הפוליטית והחברתית אשר שררה בישראל במהלך שנת 2023 סביב הרפורמה המשפטית והמחאה הנרחבת. ניכר כי משקיעים זרים חששו לבצע רכישות בישראל בתקופה זו ונראה כי נמנעו מלהשקיע ולבצע עסקים בשוק המקומי. באופן כללי, נראה כי משקיעים נוטים לזהירות גבוהה יותר ולביצוע עסקאות בעלות רמות סיכון נמוכות יותר מבעבר ומגמה זו צפויה להמשיך.

כמו כן, למשקיעים קשה יותר להשיג תשואה וליצר ערך מעסקה בהשוואה לעבר ומבחינה זו אנו רואים יתרון יחסי של השחקנים האסטרטגיים בהיבט של סינרגיות ויתרונות טכנולוגיים ועסקיים. שנת 2023 הושפעה במידה רבה ממשבר ההייטק העולמי, ענף שבאופן עקבי היווה את עיקר העסקאות בישראל. המשבר, שהחל עוד במהלך שנת 2022, העמיק במהלך החציון הראשון של 2023 ובמחצית השנייה של השנה ניכרים סימני התאוששות ויציאה מהמשבר בארצות הברית ובאירופה. לעומת זאת, ענף ההייטק הישראלי עדיין לא מראה סימני התאוששות, ככל הנראה, שוב בהשפעת האירועים הפוליטיים. באופן כללי אנו רואים פער שהולך ונפער בין ישראל והעולם בנוגע למגמות וקצב ההתאוששות בשווקים, נתון המעורר דאגה. אנו מדגישים כי ניתוח זה אינו משקף את השפעת ההסלמה הביטחונית שחלה בישראל החל מחודש אוקטובר (מאחר וניתוח זה כולל עסקאות שנסגרו), על כן בטווח הקצר אנו צופים שהשוק המקומי ימשיך להציג חולשה ביחס למגמות העולמיות. קשה לצפות את תגובת השוק בעתיד הרחוק יותר והדבר תלוי בין היתר בהתפתחות המצב הביטחוני והפוליטי בישראל.

נציין כי על רקע המצב, ישנה תחזית להורדת ריבית בנק ישראל, צעד אשר עשוי לתמוך במידה מסוימת בשוק העסקאות וביכולת ללוות כספים בפרט. כמו כן, בשוק עדיין נמצא כסף רב, הן בקרב חברות ישראליות וזרות והן בקרב גופים פיננסיים אשר ממתנים להזדמנויות אטרקטיביות ולהמשך ירידת השוויים. הזדמנויות כאמור עשויות לבוא לידי ביטוי בעיקר סביב חוסר ברירה של חברות אשר נקלעו למחסור במזומן או שחוו קושי בפעילות העסקית. עוד יודגש כי מרבית העסקאות שהגיעו לשלב ה closing נסגרו למרות המלחמה. יחד עם זאת, מגעים ראשוניים לכניסה לעסקאות בימים אלה מתקיימים באופן מועט, מה שישפיע על היקף סגירת העסקאות ברבעון הראשון והשני בשנה הבאה. אנו מאמינים כי בהסתכלות רחבה יותר וארוכת טווח, שוק העסקאות של רכישה ומיזוג המקומי יתאושש, בעיקר בתמיכה של חברות ההייטק וחברות מחקר ופיתוח, אשר לא נפגעו בהיבטים של טכנולוגיה, פיתוח ויזמות. למרות ההשפעות השליליות שצוינו, הביקוש והצורך בטכנולוגיה וחדשנות לא נפגעו ואף גוברים עם הזמן לנוכח האתגרים הגלובליים, בין היתר בתחומי הבינה מלאכותית, סייבר, אנרגיה, רפואה, פינטק ועוד.

מתודולוגיית מחקר

משקיעים זרים

ענפים עיקריים

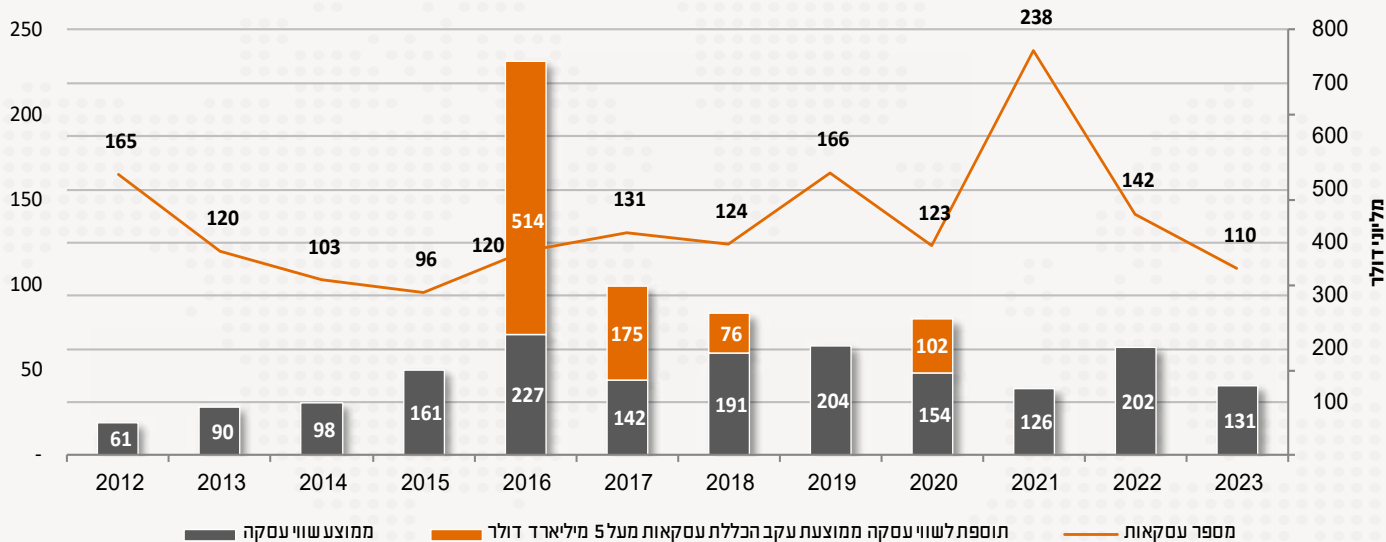
תנועות הון

משקיעים אסטרטגיים
ופיננסיים

מגמות עיקריות

תמצית

מספר העסקאות השנתי וממוצע של שווי עסקה

שנת 2023 התאפיינה בירידה חדה בהיקף העסקאות, במספר העסקאות וכן בשווי ממוצע לעסקה

כמות העסקאות שנסגרו בשנת 2023 הסתכמה ל-110 בלבד ומשקפת ירידה של 23% לעומת שנת 2022, שבמהלכה נסגרו 142 עסקאות. נציין כי מספר העסקאות הנמוך מהווה שיא שלילי בשנים האחרונות. שווי העסקה הממוצע צנח בשנת 2023 ל-131 מיליון דולר לעומת שנת 2022 בה עמד הממוצע על 202 מיליון דולר, נתון המשקף ירידה של 35%. שווי העסקה הממוצע הנמוך מושפע ככל הנראה משאיפה של המשקיעים לבצע עסקאות עם רמות סיכון נמוכות יותר וכן מירידת שוויים. יש לציין כי השווי הממוצע לעסקה בשנת 2023 הינו מהנמוכים בעשור האחרון על אף ההשפעה של עסקת Imperva-Thales (3.6 מיליארד דולר).

מתודולוגיית מחקר

משקיעים זרים

ענפים עיקריים

תנועות הון

משקיעים אסטרטגיים
ופיננסיים

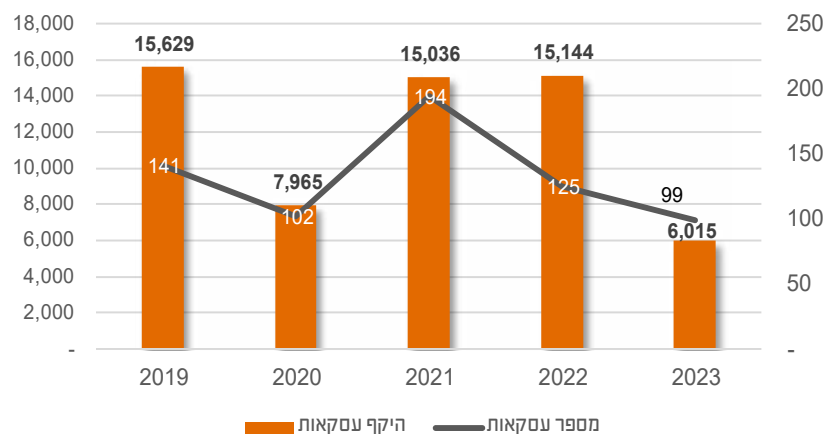
מגמות עיקריות

תמצית

סך היקף העסקאות הסתכם לכ- 9.8 מיליארד דולר בלבד, אשר מהווה ירידה של 46% ביחס לשנת 2022 [כ- 18 מיליארד דולר], מהנמוכים בעשור האחרון ושני רק לסך העסקאות שנסגרו בשנת 2014 בסכום של 7.2 מיליארד דולר. השווי הגבוה בשנת 2022 נתמך על ידי שלוש עסקאות שכל אחת הייתה בשווי של מעל מיליארד דולר בעוד שבשנת 2023 נסגרה רק עסקה אחת מעל הרף האמור, בשווי של 3.6 מיליארד דולר.

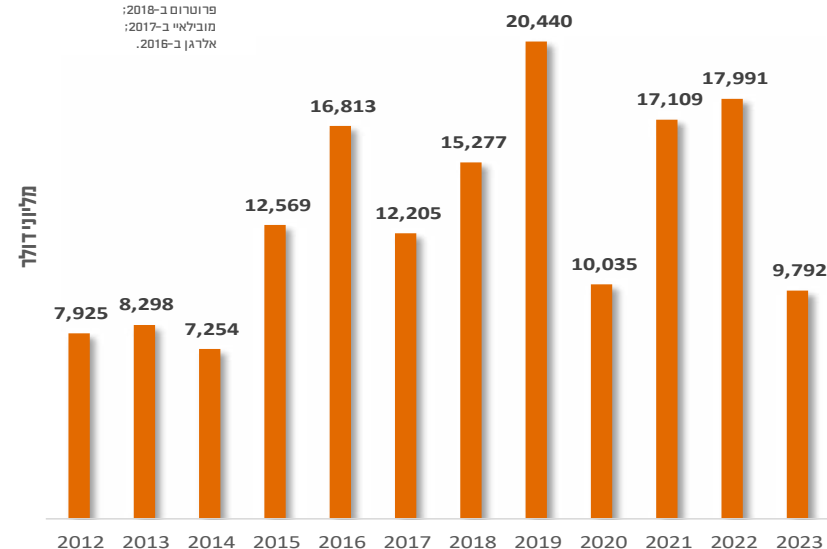
הירידה בהיקף ובכמות העסקאות ניכרת עוד לפני ההסלמה הביטחונית בחודש אוקטובר. נראה כי חוסר הוודאות הפוליטי והחברתי הביא לשפל של השנים האחרונות כך שבהסתכלות על התקופה של שלושת הרבעונים הראשונים של שנת 2023 בהשוואה לתקופה המקבילה, חלה ירידה של 60% ו 21% בהיקף ובמספר העסקאות, בהתאמה. כמו כן, מדובר בנתון הנמוך ביותר בשנים האחרונות.

**מספר והיקף עסקאות בשלושת הרבעונים הראשונים
(ינואר-ספטמבר)**

סך היקף עסקאות*

*בהחרגת עסקאות מעל 5 מיליארד דולר:
מלאנוקס ב-2020;
פרוטרום ב-2018;
מובילאי ב-2017;
אלרגן ב-2016.

מתודולוגיית מחקר

משקיעים זרים

ענפים עיקריים

תנועות הון

משקיעים אסטרטגיים
ופיננסיים

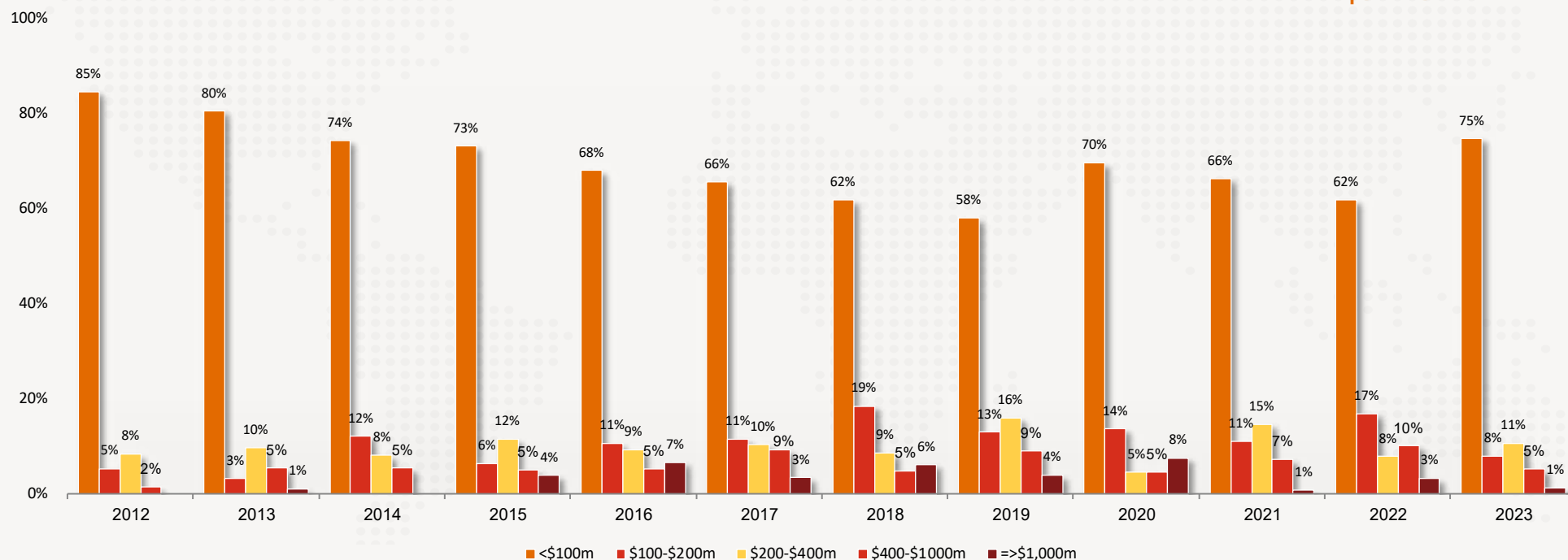
מגמות עיקריות

תמצית

שנת 2023 התאפיינה בשיעור גבוה של עסקאות עם שווי נמוך יחסית ורק עסקה אחת שנסגרה בשווי של מעל מיליארד דולר

שנת 2023 משקפת ירידה גם בהסתכלות על שווי עסקאות לפי קבוצות. בשנת 2023 נסגרה עסקה אחת בשווי של מעל מיליארד דולר [Imperva-Thales, 3.6 מיליארד דולר] וגם בקבוצת העסקאות בשווי בטווח של 400 מיליון עד מיליארד דולר נרשמה ירידה ביחס לשנים 2021-2022. לעומת זאת, נתח העסקאות בשווי של עד 100 מיליון דולר עלה בצורה חדה והיווה 75% מסך העסקאות הכולל [מתוך סך העסקאות עם שווי מדווח]. מגמה זו בולטת במיוחד לאור הירידה ההדרגתית בשיעור העסקאות בקבוצה זו במהלך השנים 2020-2022.

פילוח מספר העסקאות הכולל

מתודולוגיית מחקר

משקיעים זרים

ענפים עיקריים

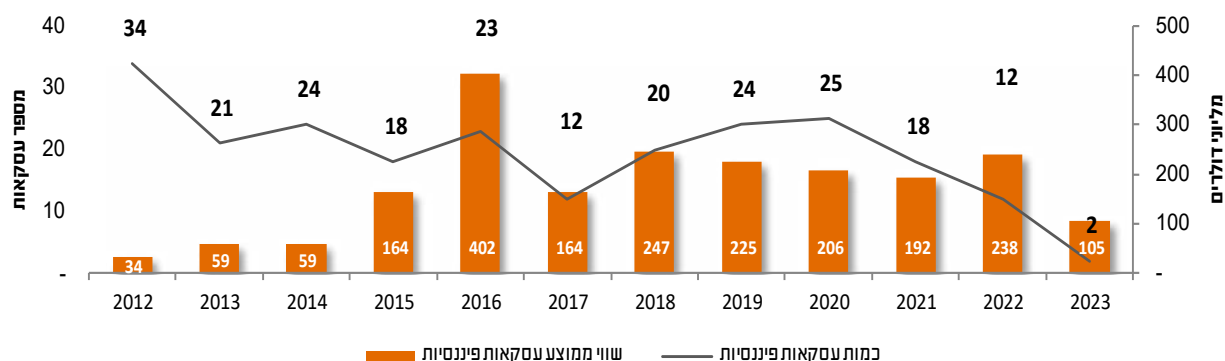
תנועות הון

משקיעים אסטרטגיים
ופיננסיים

מגמות עיקריות

תמצית

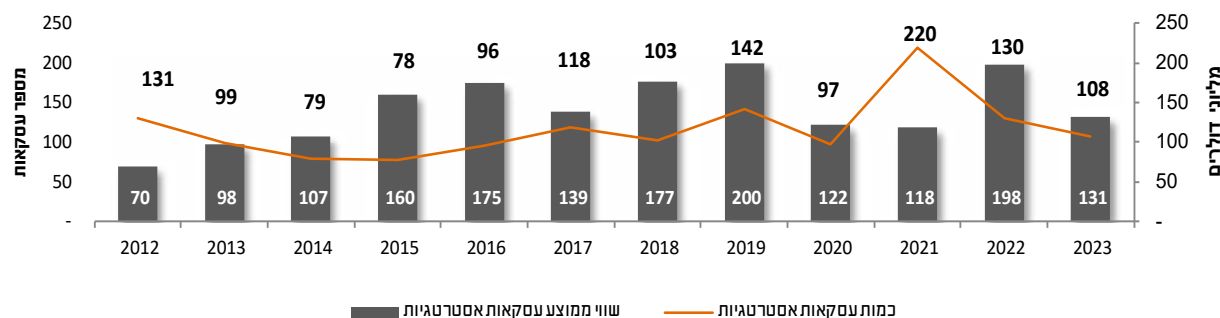
עסקאות פיננסיות

היעדרות רוכשים פיננסיים על רקע עליית שיעור הריבית וקושי ליצר סינרגיות ולהתחרות ברוכשים אסטרטגיים

שנת 2023 התאפיינה בעצירה כמעט מוחלטת של עסקאות שנסגרו על ידי משקיעים פיננסיים. להערכתנו, מגמת ההיחלשות של המשקיעים הפיננסיים נובעת מהקושי של משקיעים פיננסיים להתחרות ברוכשים אסטרטגיים, לאור עליית הריבית והקושי ליצר סינרגיות, וכן מהמשך "ישיבה על הגדר" מצידם בציפייה לירידת שווי החברות.

עסקאות אסטרטגיות*

בהחרגת עסקאות מעל 5 מיליארד דולר*

מתודולוגיית מחקר

משקיעים זרים

ענפים עיקריים

תנועות הון

משקיעים אסטרטגיים
ופיננסיים

מגמות עיקריות

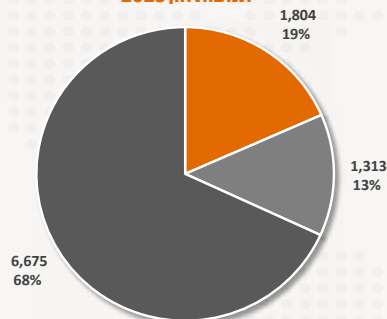
תמצית

ירידה של כ 41% בהשקעות של משקיעים זרים בישראל בשנת 2023

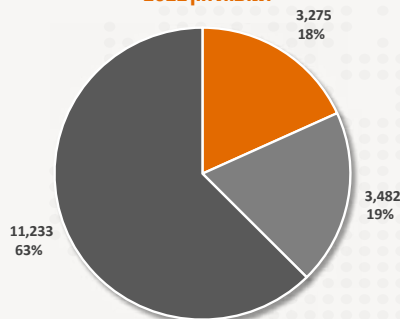
השקעות ישראלים בחו"ל ירדו בשנת 2023 בשיעור של כ 45% ביחס לשנת 2022 והסתכמו ל 1.8 מיליארד דולר. יש לציין כי מעל שליש מסכום ההשקעות הכולל של ישראלים בחו"ל, מיוחס לעסקת Rapyd - PayU GPO.

השקעות ישראלים בישראל פחתו בשנת 2023 בשיעור של 62% ביחס לשנת 2022. עיקר הסכום מיוחס לרכישות Infinya (לשעבר נייר חדרה) ו Perimeter 81. נתון בולט המשתקף מניתוח זה הוא היחלשות ההשקעות השחקנים הזרים בישראל. השקעות אלו פחתו בשיעור של כ 41% ביחס לשנת 2022, והסתכמו ל 6.7 מיליארד דולר בלבד. נתון זה הוא מהנמוכים בעשור האחרון ודומה לזה שנרשם בשנת 2015. נציין כי מעל למחצית מהסכום בקבוצה זו מיוחס לעסקה אחת, רכישת Imperva בסכום של 3.6 מיליארד דולר. חשוב לחדד כי כאשר בוחנים את שלושת הרבעונים הראשונים של כל אחת מהשנים, על מנת לנטרל את השפעת פרוץ מלחמת חרבות ברזל באוקטובר 2023, ניכרת מגמה חריפה אף יותר (בהשפעת רכישת Imperva אשר נסגרה ברבעון הרביעי). בשלושת הרבעונים הראשונים של שנת 2023 היקף ההשקעות של המשקיעים הזרים פחת ב 67% ו 64% ביחס לתקופות המקבילות בשנים 2022 ו 2021, בהתאמה. מכיוון שהירידה משקפת אחוזים גבוהים משמעותית מהמגמות שראינו בעולם (שמושפעות מעליית הריבית והחשש ממיתון עולמי) נראה כי ניתן לייחס את הירידה במידה ניכרת לאי היציבות הפוליטית והחברתית שיצרה הרפורמה המשפטית בישראל במהלך שנת 2023.

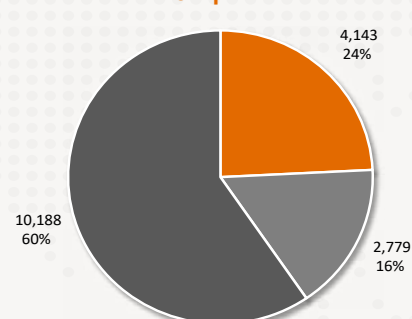
תנועות הון 2023

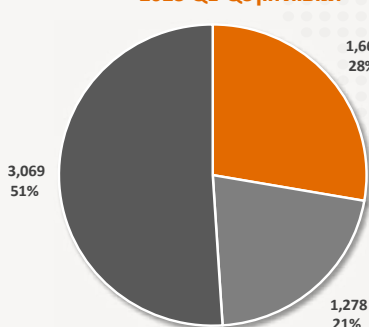
תנועות הון 2022

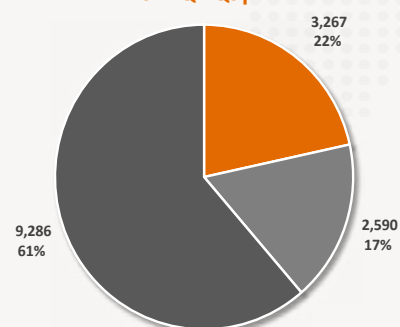
תנועות הון 2021

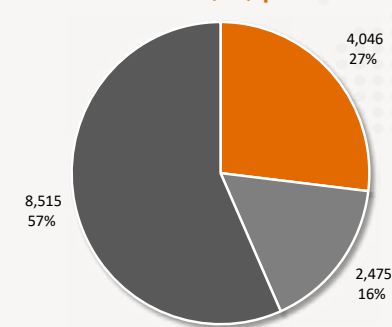
תנועות הון Q1-Q3 2023

תנועות הון Q1-Q3 2022

תנועות הון Q1-Q3 2021

■ השקעות ישראלים בחו"ל
■ השקעות ישראלים בישראל
■ השקעות זרים בישראל

מתודולוגיית מחקר

משקיעים זרים

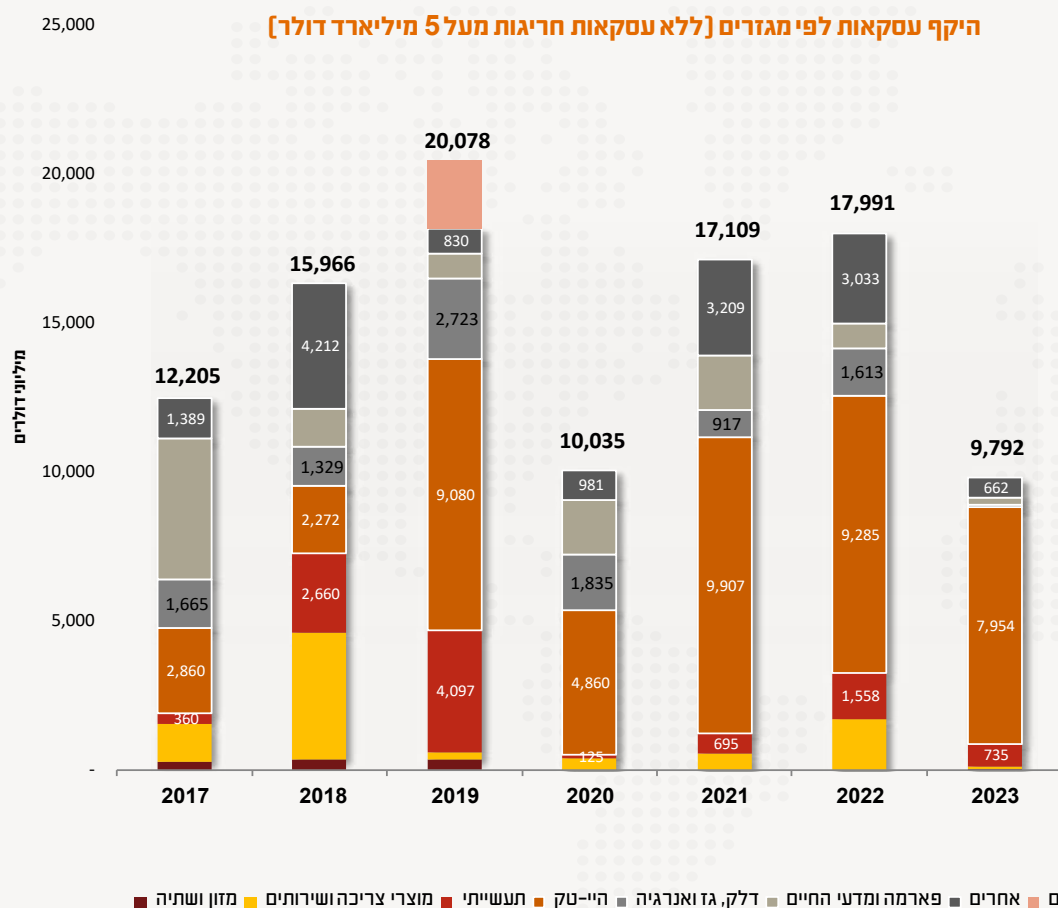
ענפים עיקריים

תנועות הון

משקיעים אסטרטגיים
ופיננסיים

מגמות עיקריות

תמצית

מגזר ההיי-טק ממשיך להוביל (81% מכלל העסקאות) למרות ירידה של 14% בהיקף העסקאות ביחס לתקופה המקבילה

בדומה לשנים קודמות, היקף העסקאות בהיי-טק המשיך להוביל את השוק ועמד על כ-8 מיליארד דולר בשנת 2023, ירידה של 14% ביחס לשנת 2022. יש לציין כי על רקע הירידה החדה בכלל הענפים ובכללם ענף ההייטק, ענף זה היווה מעל ל-80% מכלל העסקאות. מדובר בנתון שיא בשנים האחרונות אשר מצביע מצד אחד על חוזקה יחסית של ענף זה ומנגד, על ריכוזיות השוק הישראלי ורמת ההסתמכות על ענף ההייטק, אף ביתר שאת בעתות משבר. מגזר התעשייה הצטמצם בכ-53% ביחס לשנת 2022 ומורכב השנה ברובו מעסקת Infinya.

מתודולוגיית מחקר

משקיעים זרים

ענפים עיקריים

תנועות הון

משקיעים אסטרטגיים
ופיננסיים

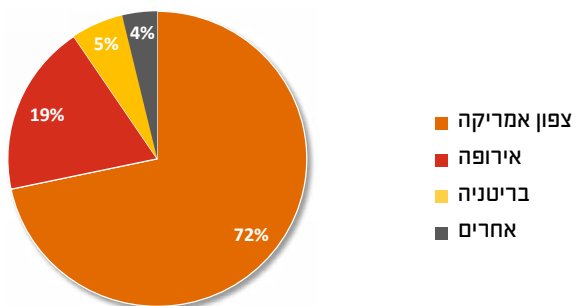
מגמות עיקריות

תמצית

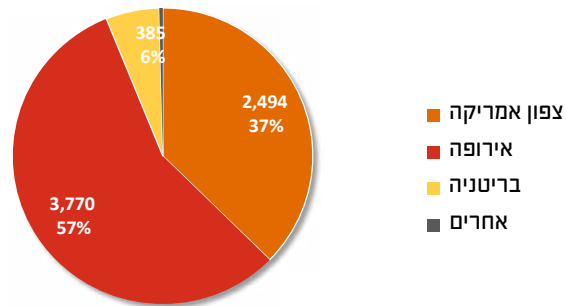
רוכשים אמריקאיים ממשיכים להחזיק בנתח השוק העיקרי מבחינת מדינות המקור של הרוכשים הזרים בהיבט של מספר עסקאות, אולם בהסתכלות על היקף הרכישות אירופה השנה בולטת עם 57% מסך היקף העסקאות בעיקר הודות לרכישת Imperva על ידי Thales הצרפתית

צפון אמריקה ממשיכה להוביל מבחינת תמהיל מדינת המקור של הרוכשים הזרים בהיבט של מספר עסקאות, אם כי במידה פחותה ביחס לשנת 2022. מתוך סך העסקאות שבוצעו על ידי רוכשים זרים, צפון אמריקה מהווה 72%. סך הכל בוצעו 38 עסקאות על ידי רוכשים צפון-אמריקאיים בסכום כולל של כ-2.5 מיליארד דולר בלבד. זאת בהשוואה לנתח של 78% בשנת 2022 עם 50 עסקאות בסכום כולל של 9.7 מיליארד דולר. הירידה כאמור במספר העסקאות היא על חשבון עליה בנתח של רוכשות מאירופה, אשר ביצעו 10 עסקאות המהוות 19% ממספר העסקאות הכולל, ביחס ל 9% בשנת 2022. בהיבט של היקף העסקאות בולטת העלייה בשיעור הרוכשות האירופאיות עם 57% בשנת 2023, בעיקר הודות לרכישת Imperva על ידי Thales הצרפתית.

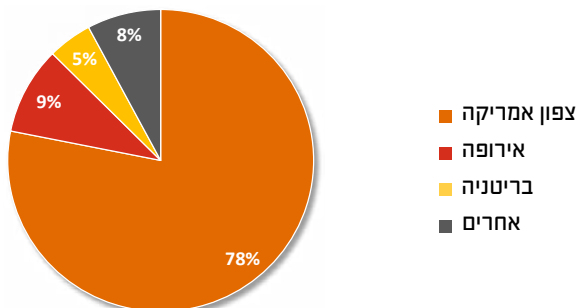
רוכשים זרים כאחוז מסך העסקאות שבוצעו ע"י רוכשים זרים בשנת 2023

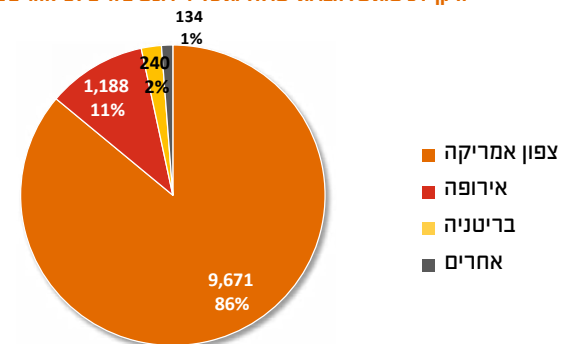
היקף רכישות של חברות ישראליות על ידי רוכשים זרים לפי אזורים בשנת 2023 במיליוני דולרים

רוכשים זרים כאחוז מסך העסקאות שבוצעו ע"י רוכשים זרים בשנת 2022

היקף רכישות של חברות ישראליות על ידי רוכשים זרים לפי אזורים בשנת 2022 במיליוני דולרים

מתודולוגיית מחקר

משקיעים זרים

ענפים עיקריים

תנועות הון

משקיעים אסטרטגיים
ופיננסיים

מגמות עיקריות

תמצית

מתודולוגיית מחקר

- נתוני המחקר נלקחו ממאגרי (Eikon) Reuters-Thomson והינם עדכניים ליום 30 לנובמבר בכל אחת מהשנים, ופרסומים בתקשורת. חריגים - נתוני 2020 כוללים את עסקת מכירת תחנת הכח "רמת חובב" אשר הושלמה ב-5 לדצמבר 2020, נתוני 2023 כוללים את רכישת Imperva על ידי Thales אשר הושלמה ב-4 לדצמבר 2023.
- חתך תקופתי של עסקה נקבע לפי מועד השלמת העסקה (להבדיל מפרסומה בתקשורת אשר עשוי להיות מוקדם יותר ממועד ההשלמה כאמור, אם יושלם בכלל). המאגר אינו מתייחס לעסקאות שלא הוכרזה השלמתן (כגון עסקאות בתהליך, עסקאות במו"מ שלא הבשיל וכיו"ב). נתוני השוואה נלקחו בהתאם לדו"ח המיזוגים והרכישות לשנים קודמות.
- המחקר התייחס לעסקאות בהן אחד הצדדים הינו חברה הרשומה בישראל.
- לגבי 32% מהעסקאות בשנת 2023 הכלולות במחקר לא פורסמו נתוני שווי לעומת 37%-43% ב-2022 ו-2021, בהתאמה. בהתאם, עסקאות אלו נכללו בניתוח הכמותי בלבד, אך לא נכללו בניתוח השווי הממוצע לעסקה.

נשמח לעמוד לשירותכם:

ליאת אנזל אביאל, שותפה
ראש תחום M&A advisory
טל': 03-7954588
Liat.Enzel-Aviel@pwc.com

